

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 6/12
Λουξεμβούργο, 14 Φεβρουαρίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-17/10
Toshiba Corporation κ.λπ. κατά Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Η τσεχική αρχή ανταγωνισμού μπορεί να επιβάλει κυρώσεις για τα αποτελέσματα παγκόσμιας συμπράξεως, τα οποία παρήχθησαν στην Τσεχική Δημοκρατία πριν από την προσχώρησή της στην ΕΕ

Η Επιτροπή δεν είναι αρμόδια να επιβάλει κυρώσεις για τα ως άνω αποτελέσματα της συμπράξεως, ακόμη και αν αυτή τερματίστηκε μετά την εν λόγω προσχώρηση

Η υπό κρίση υπόθεση αφορά παγκόσμιας κλίμακας σύμπραξη στην αγορά των εξοπλισμών μεταγωγής με μόνωση αερίου (EMA ¹), στην οποία μετείχαν, για διαφορετικές χρονικές περιόδους από το 1988 έως το 2004, πλείονες ευρωπαϊκές και ιαπωνικές επιχειρήσεις του τομέα της ηλεκτροτεχνικής. Τόσο η Επιτροπή ² όσο και η τσεχική αρχή ανταγωνισμού εξέτασαν τη σύμπραξη αυτή και επέβαλαν πρόστιμα στις οικείες επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η τσεχική αρχή ανταγωνισμού κίνησε τη σχετική διαδικασία κατόπιν της διαδικασίας που κίνησε η Επιτροπή και εξέδωσε την απόφασή της μετά την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η διαδικασία περατώθηκε και τα πρόστιμα επιβλήθηκαν μετά την 1η Μαΐου 2004, ημερομηνία προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Επιτροπή εξέτασε τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συμπράξεως επί της αγοράς της Ένωσης και εφάρμοσε τους κανόνες του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης ³. Η τσεχική αρχή ανταγωνισμού, από την πλευρά της, εξέτασε τα αποτελέσματα που είχε η σύμπραξη εντός του εδάφους της Τσεχικής Δημοκρατίας, εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού. Περιορίστηκε, πάντως, στην επιβολή κυρώσεων μόνον ως προς τα αποτελέσματα τα οποία παρήγαγε η σύμπραξη στην Τσεχική Δημοκρατία πριν από την 1η Μαΐου 2004.

Η Toshiba και άλλες εταιρίες που μετείχαν στη σύμπραξη άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως της τσεχικής αρχής ανταγωνισμού ενώπιον των τσεχικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν ότι η απόφαση αυτή είναι αντίθετη προς τους ευρωπαϊκούς κανόνες περί ανταγωνισμού (εν προκειμένω, τις διατάξεις του κανονισμού 1/2003), οι οποίοι προβλέπουν ότι οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν αυτοδικαίως να είναι αρμόδιες, άπαξ η Επιτροπή κινήσει διαδικασία για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού. Συναφώς, υπογραμμίζουν ότι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, η σύμπραξη τερματίστηκε στις 11 Μαΐου 2004 –ήτοι

¹ Ο EMA αποτελεί το κύριο εξάρτημα ετοιμών προς λειτουργία υποσταθμών ηλεκτρικού ρεύματος και χρησιμεύει στη μετατροπή του ρεύματος υψηλής τάσεως σε χαμηλής, και το αντίστροφο. Σκοπός του είναι να προστατεύει τον μετασχηματιστή από υπερφόρτωση και/ή να απομονώνει το κύκλωμα και τον μετασχηματιστή που έχει υποστεί βλάβη.

² Με την απόφασή της C(2006) 6762 τελικό, της 24ης Ιανουαρίου 2007, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 750,71 εκατομμυρίων ευρώ. Οι επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκε πρόστιμο άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής και τη μείωση του προστίμου στο οποίο είχαν καταδικαστεί για τις υποθέσεις που αφορούσαν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, βλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 3ης Μαρτίου 2011, T-110/07, Siemens AG κατά Επιτροπής, T-117/07 και T-121/07, Areva, Areva T & D Holding SA, Areva T & D SA, Areva T & D AG, Alstom κατά Επιτροπής, και συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-122/07 έως T-124/07, Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd., Siemens Transmission & Distribution SA, Nuova Magrini Galileo SpA κατά Επιτροπής· βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 15/11 (αγγλικά) για τις υποθέσεις που αφορούσαν τις ιαπωνικές επιχειρήσεις βλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2011, T-112/07, Hitachi κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-113/07, Toshiba κατά Επιτροπής, T-132/07, Fuji Electric Co. Ltd κατά Επιτροπής και T-133/07, Mitsubishi Electric κατά Επιτροπής· βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 70/11 (αγγλικά).

³ Η Επιτροπή κίνησε διαδικασία επιβολής προστίμου, βάσει των άρθρων 81 ΕΚ και 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Συμφωνία ΕΟΧ), σε συνδυασμό με τον κανονισμό 1/2003.

μετά την προσχώρηση της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ένωση— και ότι η απόφαση της Επιτροπής αφορά και τα αποτελέσματα που είχε η σύμπραξη εντός του τσεχικού εδάφους. Οι ως άνω εταιρίες ισχυρίζονται ότι τους επιβλήθηκαν κυρώσεις δύο φορές, δεδομένου ότι η τσεχική αρχή ανταγωνισμού τους επέβαλε πρόστιμο για παράβαση η οποία είχε ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποφάσεως σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η πρακτική αυτή, όμως, αντιβαίνει στην απαγόρευση της σωρεύσεως κυρώσεων σε σχέση με τα ίδια πραγματικά περιστατικά (αρχή *ne bis in idem*).

Το Krajský soud v Brně (δικαστήριο της περιφέρειας του Brno, Τσεχική Δημοκρατία) ερωτά το Δικαστήριο αν το γεγονός ότι η Επιτροπή έκρινε, με την απόφασή της, ότι η σύμπραξη τερματίστηκε λίγες ημέρες μετά την προσχώρηση της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ότι η τσεχική αρχή ανταγωνισμού κίνησε διαδικασία και εξέδωσε την απόφασή της μετά την 1η Μαΐου 2004, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε επίσης σε ισχύ ο κανονισμός 1/2003, συνεπάγεται για την τσεχική αρχή ανταγωνισμού την απώλεια κάθε αρμοδιότητας εξετάσεως της συμπτράξεως και επιβολής κυρώσεων για αποτελέσματά της που επήλθαν πριν από την εν λόγω προσχώρηση.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι το δίκαιο της Ένωσης δεσμεύει την Τσεχική Δημοκρατία από την ημερομηνία προσχωρήσεώς της, ήτοι από 1η Μαΐου 2004, και εφαρμόζεται στο εν λόγω κράτος μέλος υπό τους όρους τους οποίους προβλέπουν οι Συνθήκες και η Πράξη Προσχωρήσεως. Συναφώς, ούτε οι Συνθήκες ούτε η Πράξη Προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας παρέχουν κάποια σαφή ένδειξη υπέρ της αναδρομικής εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης στα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα τα οποία έγιναν αισθητά στη χώρα αυτή πριν από την προσχώρησή της. Ελλείψει τέτοιας σαφούς ενδείξεως, η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει να εκτιμηθούν τα ως άνω αποτελέσματα βάσει των κανόνων δικαίου που ίσχυαν κατά τον χρόνο της επελεύσεώς τους, ήτοι βάσει του τσεχικού δικαίου. Το Δικαστήριο καταλήγει, συνεπώς, στο συμπέρασμα ότι **οι κανόνες ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης δεν έχουν εφαρμογή στα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της εν λόγω συμπτράξεως, εφόσον αυτά παρήχθησαν στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας πριν από την προσχώρησή της στην Ένωση.**

Εν συνεχεία, όσον αφορά την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των εθνικών αρχών ανταγωνισμού και της Ένωσης στον τομέα των συμπτράξεων, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι από το γράμμα του κανονισμού 1/2003 προκύπτει ότι η Επιτροπή και οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι από κοινού αρμόδιες να εφαρμόζουν **τους κανόνες ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης**. Το Δικαστήριο διευκρινίζει, πάντως, ότι η κίνηση διαδικασίας επιβολής προστίμου από την Επιτροπή συνεπάγεται, για τις εθνικές αρχές, απώλεια της ως άνω αρμοδιότητάς τους. Ομοίως, άπαξ η Επιτροπή κινήσει τέτοια διαδικασία, οι εθνικές αρχές δεν έχουν πλέον τη δυνατότητα να εφαρμόσουν ούτε **τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες απαγορεύουν τις συμπτράξεις**.

Εντούτοις, το Δικαστήριο τονίζει ότι **από τους κανόνες ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης δεν προκύπτει ότι η κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή στερεί, κατά τρόπο μόνιμο και οριστικό, τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού από τη δυνατότητα να εφαρμόσουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού**. Αντιθέτως, η αρμοδιότητα των εθνικών αρχών ανταγωνισμού αποκαθίσταται **αφ' ης στιγμής περατώνεται η διαδικασία την οποία κίνησε η Επιτροπή** διότι το δίκαιο της Ένωσης και το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού εφαρμόζονται εκ παραλλήλου. Συγκεκριμένα, οι κανόνες του ανταγωνισμού σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο εξετάζουν υπό διαφορετικό πρίσμα τις περιοριστικές πρακτικές και τα πεδία εφαρμογής τους δεν συμπίπτουν. Ωστόσο, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού απαγορεύεται να ενεργήσουν κατά τρόπο που να συγκρούεται με την απόφαση που εξέδωσε η Επιτροπή.

Επίσης, ακόμη και μετά την έκδοση αποφάσεως από την Επιτροπή, οι εθνικές αρχές δύνανται να αποφανθούν επί της συμπτράξεως βάσει των κανόνων ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης, εφόσον τηρούν την απόφαση της Επιτροπής. Επ' αυτού, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η αρμοδιότητα των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών δεν αποκαθίσταται μόνον όταν η Επιτροπή αποφάσισε να μην εφαρμόσει επί μιας συμπτράξεως τους κανόνες ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης, αλλά και στην περίπτωση κάθε άλλης αποφάσεως την οποία ενδέχεται να έχει λάβει η Επιτροπή βάσει του κανονισμού 1/2003.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απαντά ότι η τσεχική αρχή ανταγωνισμού μπορεί να αποφανθεί επί των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων που παρήγαγε η σύμπραξη στην Τσεχική Δημοκρατία πριν από την προσχώρησή της.

Τέλος, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή επέβαλε κυρώσεις μόνο για τις συνέπειες τις οποίες είχε η σύμπραξη στο εσωτερικό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου⁴, αναφερόμενη μάλιστα ρητώς στα παλαιά κράτη μέλη της Ένωσης και στα κράτη που ήταν συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας ΕΟΧ. Επομένως, με την απόφαση της Επιτροπής δεν επιβλήθηκαν κυρώσεις για τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα τα οποία η σύμπραξη αυτή παρήγαγε ενδεχομένως εντός του εδάφους της Τσεχικής Δημοκρατίας κατά την περίοδο που προηγήθηκε της προσχωρήσεώς της. Η ως άνω διαπίστωση επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η Επιτροπή, στην απόφασή της, δεν έλαβε υπόψη για τον υπολογισμό των προστίμων τα κράτη που προσχώρησαν στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004.

Δεδομένου ότι η τσεχική αρχή ανταγωνισμού επέβαλε κυρώσεις μόνο για τις συνέπειες που είχε η σύμπραξη στο τσεχικό έδαφος πριν από την 1η Μαΐου 2004 και οι εν λόγω συνέπειες δεν ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή κατά την επιβολή των προστίμων, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση σωρεύσεως κυρώσεων, η αρχή *ne bis in idem* δεν παραβιάστηκε.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το ["Europe by Satellite"](#) ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Η Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία.